

مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

مشکلات پزشکی و طبى کودکان مبتلا به سندرم داون

گردآورنده: ثریا قرباغی

ویژه آموزش خانواده

* مشکلات بینایی و شنیداری

۷۰ درصد کودکان با سندرم داون انواعی از مشکلات دیداری را دارند، این مشکلات شامل دوربینی، نزدیک بینی، انحراف چشم (لوچی چشم)، آمبلیوپی (تنبلی چشم)، آستیگماتیسم، آب مروارید و مسدود بودن مجاری اشکی می‌باشد. تمام این مشکلات اگر سریع تشخیص داده شوند قابل درمان هستند. تمامی کودکان نه فقط کودکان سندرم داون نیاز دارند از نظر بینایی ارزیابی شوند.

۶۰ درصد کودکان سندرم داون مشکلات شنیداری را تجربه می‌کنند. رشد گفتار بستگی به شنوایی دارد بنابراین مهم است که کودک ارزیابی بشود و اگر مشکلات شنیداری دارد تشخیص داده بشود. با تشخیص سریع مشکلات شنیداری در کودک مبتلا به سندرم داون، این کودکان قادر خواهند بود بشنوند.

والدین عزیز فرزند خود را برای بررسی مشکلات طبى و چک کردن نزد متخصصین مربوطه ببرید.

مراکز توانبخشی وابسته به مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج):

* مرکز جامع توانبخشی امید عصر: تهران، میدان رسالت، بزرگراه رسالت شرق به غرب، خیابان اردکانی، پلاک ۱۴۴. تلفن: ۰۰۸۸۸۱۱۰۰

* مرکز جامع توانبخشی نوید عصر: تهران، خیابان ولیعصر، چهار راه مولوی، نبش کوچه عرفانیان، پلاک ۴۳۴. تلفن: ۰۵۳۶۳۹۰۳-۵

* مرکز جامع توانبخشی نگار عصر: کاشان، خیابان شهید بهشتی، بن بست آزادی ۲۵. تلفن: ۰۵۴۶۵۵۱۱

* مرکز جامع توانبخشی فروغ عصر: شیراز، خیابان قصرالدشت، روبروی دانشکده دندانپزشکی، پلاک ۲۲۴. تلفن: ۰۹۸-۳۶۲۹۰۰۹۸

* مرکز توانبخشی روزانه نگین عصر: مشهد، چهار راه خیام، بلوار سجاده، روبروی خیابان میلاد، پلاک ۷۰. تلفن: ۰۸۰۸۳۶۱۴۵۰۸

* مرکز توانبخشی ندای عصر (ویژه کودکان اتیسم): تهران، بزرگراه رسالت، خیابان بنی هاشم، میدان بنی هاشم، ۱۲ متری حافظ شرقی، پلاک ۷، تلفن: ۰۲۲۵۱۳۸۹۱

* مرکز حرفه آموزی ارمغان عصر: تهران، خیابان ولیعصر، روبروی تونیر، بن بست شمس، پلاک ۹. تلفن: ۰۵۲۸۸۷۸۱۰۵۲

بزرگ شدن روده بزرگ و یبوست هم در این کودکان زیاد دیده می‌شود. در مواردی نیز قسمت پایین روده بزرگ حالت غیر طبیعی پیدا می‌کند. هرگونه انسداد روده‌ای در قسمت باب المعده موجب می‌شود که بچه در همان اولین غذایی (آب یا شیر) که می‌خورد، دچار حالت تهوع شده، استفراغ کند. انسداد روده‌ای در قسمت روده باریک سبب می‌شود که شکم نوزاد بزرگ شود. استفراغ از روز اول یا دوم شروع می‌گردد. این ناهنجاری‌ها ممکن است به مرگ سریع نوزاد تریزومیک در روزهای اول زندگی منجر شود. گاهی قسمتی از روده سلول عصبی ندارد و این کودکان یبوست‌های شدید دارند. که اگر بموقع درمان را دریافت نکنند زندگی کودک تهدید خواهد شد. که بطور معمول با جراحی، قابل درمان است.

* مشکلات تنفسی در کودکان مبتلا به سندرم داون

این کودکان در خطر برای عفونت‌های تنفسی هستند. بعضی از عفونت‌های تنفسی با سرفه‌های ضعیف که ناشی از تون عضلانی پایین این کودکان است ایجاد می‌گردد. مشکلات قلبی که منجر به اختلال در جریان خون ریه‌ها می‌شود می‌تواند علت دیگری از مشکلات عفونت تنفسی باشد. برگشت غذا از معده به ریه‌ها و ضعف سیستم ایمنی. آپنه خواب، توقف زمانی در تنفس در طی خواب، که گاهی در کودکان مبتلا به سندرم داون هم دیده می‌شود از جمله مشکلات تنفسی در این کودکان است. آپنه خواب اغلب در اثر آدنوتیید یا بزرگ شدن لوزه‌ها، که برای دهان کودک بزرگ هستند، ایجاد می‌شوند. علائم آپنه در خواب شامل: بیقراری، تنفس از بینی، خر و پف کردن. از آنجایی که ممکن است مغز کودک اکسیژن کم دریافت نماید، این مشکلات می‌تواند جدی باشد. درمان می‌تواند شامل برداشتن لوزه یا آدنوتیید باشد.

* مشکلات ارتوپدیک

کودکان مبتلا به سندرم داون بخاطر تون عضلانی پایین و یا شل بودن رباطها و عضلات مشکلات ارتوپدیک را تجربه می‌کنند. این مشکلات شامل اسکولیوز (انحراف طرفی ستون فقرات)، در رفتگی مفصل، عدم ثبات در مفصل هیپ و زانو، ضعف در مچ پاها، مشکلاتی با پاها مانند چرخش پا و پای صاف است. بعضی از این شرایط ممکن است علائم خاصی ایجاد نکنند و بعضی از آنها نیاز به جراحی ارتوپدیک پیدا نماید. بیشتر از ۲۰ درصد کودکان سندرم داونضعف یا عدم ثبات در ستون فقرات در ناحیه گردن را دارند. اگر این شرایط تشخیص داده نشود می‌تواند باعث آسیب به طناب نخاعی بشود که منجر به فلجی یا مرگ خواهد شد. مهم است که کودک مبتلا به سندرم داون از این نظر غربالگری گردد. درمان بسته به مقدار بی‌ثباتی و فاصله‌ای که بین مهره‌ها وجود دارد تغییر می‌کند. اگر شدید باشد نیاز به درمان جراحی پیدا می‌کند.

**این اطلاعات تنها جهت افزایش آگاهی والدین می باشد،
ضرورتاً تمام کودکان این مشکلات را ندارند اما به علت
ریسک بالای ابتلا به این مشکلات بررسی و معاینات
توسط متخصصین مربوطه انجام خواهد گرفت.**

کودکان مبتلا به سندرم داون می توانند مانند هر کودک دیگری (از نظر طبی) سلامت باشند، گاهی نیز بعضی از این کودکان مشکلات پزشکی و طبی را تجربه می کنند؛ در بعضی از این کودکان بعضی از این مشکلات جدی می باشد و نیاز به پیگیری و درمان دارویی و جراحی پیدا می کند. با پیشرفت علم پزشکی بسیاری از این بیماری ها قابل درمان هستند و کودک مبتلا به سندرم داون شما می تواند بدون مشکل پزشکی و طبی و به سلامت رشد نماید.

کودکان مبتلا به سندرم داون در خطر ابتلا به مشکلات طبی بسیاری هستند. این مشکلات ذاتی شامل نارسایی مادرزادی قلبی، خطر ابتلا به عفونت ها، مشکلات تنفسی، مشکلات روده ای، و لوسمی دوران کودکی می باشند. همه کودکان مبتلا به سندرم داون این مشکلات را نخواهند داشت اما در صورت ابتلا، بیشتر این مشکلات قابل درمان هستند .

*** نارسایی مادرزاد قلب**

نارسایی مادرزادی قلب یکی از مشکلات قلبی است که در زمان تولد مشاهده می شود. بین ۳۰ تا ۴۵ درصد کودکان مبتلا به سندرم داون با نارسایی قلبی متولد می شوند. این نارسایی از نارسایی خفیف که ممکن است با گذشت زمان از بین برود تا نارسایی شدیدی که نیاز به درمان جراحی پیدا می کند، متفاوت است.

ساختمان قلب در آن دسته از کودکان سندرم داون که دچار ناراحتی قلبی اند، به دلایلی از رشد کامل برخوردار نیست. انواع مختلفی از ناهنجاری ها در ساختمان قلب کودکان سندرم داون مشاهده می شود، اما دو نوعاً یعنی بیماری کوشینر حدود ۳۶ درصد موارد و بیماری که اختلال در ارتباط بین دو بطن است حدود ۳۶ درصد موارد، بیشتر دیده می شود. به نظر متخصصان نمر بوطه، در اکثر موارد، بیندو طرف قلب (دهلیزهای راست و چپ) این کودکان، یک فاصله یا شکاف وجود دارد که در شرایط طبیعی حائلی آنرا می پوشاند .

*** مشکلات پوستی**

نوزادان مبتلا به سندرم داون پوست بسیار نرمی دارند اما همانطور که رشد می کنند پوست آنها خشک و زمخت می گردد. اگرمای اتوپیک از مشکلات شایع پوست در این کودکان است. که پوست کودک خشک، قرمز، پوسته پوسته شدن گونه ها، پاها، دستها یا تنه دیده می شود. این مشکل پوستی در ۱۰ درصد تمامی کودکان دیده می شود اما احتمال ابتلا به آن در سندروم داون بیشتر است. درمان پایداری وجود ندارد اما می توان آن را کنترل کرد. این پوست باید با مرطوب کننده ها و تمیز کننده های بدون صابون یا با صابون کم مراقبت شود. موارد شدیدتر باید توسط متخصص پوست مورد مداوا قرار گیرند. مواردی نیز گزارش شده است که با تغییر در رژیم غذایی کودک می توان تا حد زیادی از پیشرفت مشکل پوستی فوق پیشگیری کرد.

طاسی منطقه ای بیماری اتوایمیون است. این بیماری محدود است و در بیشتر افراد مبتلا به سندرم داون احتمال ابتلا به آن وجود دارد. که ممکن است بصورت طاسی کامل یا طاسی منطقه ای روی سطح سر دیده شود. اکثر کودکان مبتلا، طاسی های کوچکی دارند و ممکن است بعد از یکسال بدون درمان از بین بروند. اما در مواردی که طاسی بزرگتر باشد با مراجعه به متخصص پوست و مو تا حد زیادی با درمان های پزشکی و دارویی قابل درمان است.

*** مشکلات گوارشی در کودکان مبتلا به سندرم داون**

مشکلات مربوط به سیستم گوارشی در این کودکان به دو صورت وجود دارد: (۱) بدشکلی های آناتومیک: که ساختار ارگان بدشکل و ناهنجار است. (۲) اختلالات در عملکرد روده ها: که روده ها درست کار نمی کنند. در حدود ۴ درصد نوزادان سندرم داون، با رشد ناکامل روده ها متولد می شوند، به گونه ای که بعضی از قسمت های روده کوچک در دوره جنینی رشد کافی نکرده، به طور ناقص باقی می ماند . این نقص های می تواند با مسدود کردن یا تنگی پیلور یا باب المعده یا مقعد یا آنچه بیشتر متداول است، انسداد قسمتی از روده بزرگ در پایین شکم مشخص گردد.

اگر این فاصله خیلی زیاد باشد، عملکرد قلب بسیار ضعیف بوده کودک فوق العاده بی حال و بی حوصله و غیرفعال خواهد بود. تشخیص وجود چنین نارسایی قلبی در بعضی از نوزادان سندرم داون بلافاصله بعد از تولد توسط متخصص مقدر است. البته درمواقعی که نارسایی قلبی کودکان بسیار جزئی و اندک است، مشاهده شده که نارسایی مزبور به مرور بهتر شده یا تأثیر چندانی بر رشد، سلامت عمومی و فعالیت های کودک ندارد. اگر به هنگام تولد یا در روزهای اول زندگی کودک، با معاینه کاملی که از او به عمل می آید، معلوم شود کودک مطلقاً نارسایی قلبی ندارد، دیگر جای هیچ گونه نگرانی نخواهد بود. و در صورت ابتلا کودک درمان های دارویی و در صورت شدت زیاد جراحی انجام خواهد گرفت.

*** مشکلات غده تیروئید**

بیشترین مشکل غدد در کودکان سندرم داون مربوط به غده تیروئید است. غده تیروئید بزرگترین غده در بدن است. هورمون هایی را ترشح می کند که متابولیسم بدن، نرخ ضربان قلب را و رشد را تنظیم می کند.

بیشترین و شایع ترین نوع مشکلات مربوط به تیروئید در کودکان سندرم داون و در جمعیت عمومی، کم کاری تیروئید است. که تیروئید به اندازه کافی هورمون تولید نمی کند. مشکلات کم کاری تیروئید اگر بموقع مورد درمان قرار نگیرد، می تواند مشکلات جدی ایجاد کند. که در ابتدای تولد مورد معاینه قرار می گیرد و در سالهای بعد از تولد باید اطمینان حاصل شود که تیروئید درست کار می کند. عدم درمان کم کاری تیروئید می تواند به صورت رشد آهسته، مشکلات پوستی، اختلالات خونی، مشکلات خواب، مشکلات یادگیری، اختلالات هیجانی خود را نشان دهد. خوشبختان این بیماری به راحتی و با هزینه کم قابل درمان است.

عموما در کودکان مبتلا به اختلالات ژنتیکی مخصوصاً سندرم داون است کند بودن رشد اتفاق می افتد. اگر فرزندان مراحل رشدی را طی نمی کند و یا تاخیر دارد ممکن است علامتی از مشکلات غددی مانند کم کاری تیروئید باشد.